

BAČKO KLASJE

VJERSKO INFORMATIVNI LIST

NOVI DAR DUHA CRKVI PAPA IVAN PAVAO II

Nikada se nećemo privići na Božju maštu. Tako se često događa da neke istine koje ljudi osporavaju dobiju vidljivu potvrdu. Zar upravo u ove dane ni smo svi mi svjedoci upravo takove jedne stvarnosti? Dvije svetačke smrti papa, dva izbora papa, dadoše nam osjetiti kako je u Crkvi, kao i u svitu, On na djelu. Nisu to samo izjave pobožnih kardinala nego iskustvo nas vjernika pa i svih ljudi dobre volje. Tko je i u najrazigranijoj mašti mogao predvidjeti da će na papinsku stolicu sjesti jedan kardinal slavenske krvi? I zato još jednom ponovimo Ivanom Pavlom II: „Odubino bogatstva, mudrosti i znanja Božjega! Kako su nedokučivi sudovi njegovi i neistraživi putovi.” (Rim 11, 33)

U predvečerje 16. listopada eterom se je pronijela vijest da je izabran nasljednik papi Ivanu Pavlu I. na Petrovoj Stolici u osobi krakovskog nadbiskupa i metropolite KAROLA WOJTYLA. Vijest je na prvi mah šokirala, ne samo masu od dvjesto tisuća ljudi sabranih na trgu sv. Petra, nego i cijelu svjetsku javnost. Nakon 456 godina ponovno je izabran na stolicu sv. Petra jedan Netalijan, najverojatnije prvi papa slavenske krvi, papa iz jedne socijalističke zemlje... Sve je to bilo toliko šokantno da je svijet za tren ostao bez daha. A onda se je valovima stao razlijevati njegov glas. Bio je to pozdrav Rimu, pozdrav Rimskoj Crkvi kojoj predsjedava Petrov nasljednik. U tih nekoliko riječi odsjao je lik novoga pape koji si je uzeo ime Ivan Pavao II. Predstavlja se kao potomak Crkve i Narod jedne „daleke zemlje ali uvijek i tako blizu po zajedništvu u vjeri i kršćanskoj tradiciji”. Ističe strah od službe, koju je prihvatio „u duhu poslušnosti našem Gospodinu i s potpunim pouzdanjem u njegovu Majku, Presvetu Bogorodicu.” Pljesak odobravanja prolamao se je gotovo poslije svake njegove rečenice koje je i sam prekidao ganućem i suzama. Zar se je mogao autentičnije predstaviti i kao čovjek i kao vjernik i kao papa. Govor je zaključio s pouzdanje u Božju i ljudsku pomoć.

Novi Papa je rođen u Wadowicama nedaleko od Krakowa u Poljskoj 18. svibnja 1920. godine u obitelji jednog oficira stare poljske armije. Svoje studije svršava pod veoma teškim predratnim i ratnim uvjetima. Sam se izdržava radom svojih ruku, kao

fizički radnik u kamenolomu i kemijskoj industriji u Krakowu. Teologiju studira u Poljskoj dijelom i privatno da 1946. godine bude zaređen za svećenika. Kao svećenik djeluje među sveučilišnom omladinom. Nastavlja postdiplomske studije u Rimu na Ankelicumu tezom o vjeri kod sv. Ivana od Križa. Veoma dobro poznaje tokove suvremene filosofije i sociologije. Veoma mnogo je pisao i publicirao. 1958. godine postaje biskupom. Šest godina kasnije postaje nadbiskupom krakovskim, a 1967. godine papa Pavao VI. ga imenuje kardinalom. Sudjeluje na II Vatikanском Koncilu i posebno su zapaženi njegovi mudri i veoma realni interventi nadahnuti dubokom i živom vjerom. Jedan je od tvoraca najznačajnijeg koncilskog dokumenta o Crkvi — „Svjetlo narodâ”. Veoma su zapaženi i njegovi istupi na Biskupskim sinodama. Pred dvije godine na poziv pape Pavla VI. odžao je duhovne vježbe u Vatikanu. Bio je savjetnik mnogih rimskih Kongregacija i ustanova. Čovjek izvanrednih ljudskih kvaliteta, istinski prijatelj. Čovjek duboke vjere i zdrave pobožnosti. Osobiti štovatelj presvete Bogorodice, što je duhovno nasljeđe svakog vjernog Poljaka. Takav je čovjek Božjim Promislom pozvan da povede

Crkvu Božju u budućnosti koja je pred nama.

Već je slijedećega dana u okviru koncelebrirane Euharistije sa kardinalima izbornicima kojom je zaključio konklave Ivan Pavao II. izrekao svoj povjesni govor — viziju svoga pontifikata. Vjerničko će se srce češće puta morati vraćati i oslušivati „što to Duh poručuje Crkvi. 20. listopada susreo se je sa diplomatima akreditiranim u Vatikanu iznjevši im jasna stanovišta Crkve s obzirom na diplomaciju. Istakavši da Crkva ne traži privilegije nego samo prostor slobode da može živjeti i izvršavati svoje kršćansko poslanje, bez uplitanja u politiku. Sutradan je primio veliku grupu novinara. U svom govoru im je izložio što Crkva od njih očekuje, kada pišu o njoj i opće-ljudskim vrijednostima, ali im je obećao da će Crkva pomno vrednovati ono što oni pišu. Zatim se je uputio prema masi novinara zaustavljajući se kod svakoga, upoznavši se s njime pozdravio je njega narod i zemlju iz koje potječe. Imalo je to snažni odjek kako među novinarima, tako i u široj javnosti.

U nedjelju 22. listopada u okviru svečane koncelebrirane Mise Ivan Pavao II. je bio uveden u službu Vrhovnog Pastira Crkve. Bila je to svečanost dostojna ovog čina. Trajala je preko tri sata. Bila je puna dirljivih trenutaka, kada je razdragano mnoštvo od 300 tisuća spontano probijalo u pljesak. Bilo onda kada mu se je približio kard. Wyszyński i kada je Papa ustao i poljubio ruku kardinalu. Bilo onda kada je nakon homilije koja je bila istinska poruka Crkvi, pozdravio na raznim jezicima naroda koji su susjedi njegove Domovine Poljske. Gotovo se nije mo-

(Nastavak na str. 8)

Iz sadržaja ovog broja:

Odlazak pape Pavla VI u nebesku domovinu (str. 2).

Trenutačni bljesak pape Ivana Pavla I (str. 3).

Naš pristup Božjoj Riječi (str. 5).

Deset godina samostalna Subotička biskupija (str. 4).

„Selo moje, meni tako drago” reportaža o Maloj Bosni (str. 6—7).

„Dida hoće, dica hoće ali drugačije” (str. 10).

OD „HORIZONATA” DO „BAČKOG
KLASJA”

Odlazak Pape Pavla VI u nebesku domovinu

Već od kolovoza 1970. godine izdala je župa Bačka Palanka list pod naslovom „Horizonti”. Zamisljen je kao list za izgradnju župskog zajedništva. Bio je to prvi korak. Kako je vrijeme odmicalo sve se je osjećala potreba da taj list treba prerasti župsku razinu; to jest da postane među-župski list. Bilo je već više konkretnih pokušaja, no do ostvarenja je došlo tek sada. Iako je osnovna životna stanica Crkve župa. U njoj se oko Krista Uskrsla i živa sabire zajednica vjernika oko stola Riječi i Euharistije, vođena od svećenika koji je u ime biskupovo vodi, ipak Crkvu tvore skup tih živih stanica. Zato se je osjetila potreba da se te pojedine stanice povežu ovim listom, da se ono strujanje života iz jedne prenosi ovim putem i na druge. I sami koncilski dokumenti onaj „O službi i životu prezbitera”, kao i dokumenat „O apostolskoj djelatnosti laika” preporučaju da se neke inicijative koordiniraju na župskom, a druge na nad ili među-župskom planu.

Kako izlaženje ovog lista pada u vrijeme kada su se u Općoj Crkvi zbila dva tako značajna događaja; smrt velikoga Pape Pavla VI. i izbor novoga Pape u osobi kardinala Albina Luciani-a — Ivana Pavla I., njegova smrt, te izbor Pape Ivana Pavla II. u osobi poljskog kardinala Karola Wojtyła, razumljivo je da dobar dio lista zauzima ta tematika koja tako duboko zasjeca u život Crkve.

No, kao glavnu misao ovoga broja željeli smo istaći katehizaciju i uopće evangelizaciju. Kada govorimo o ovoj temi ne mislimo samo na katehizaciju školske djece, iako je to jedna od primarnih zadaća u prvom redu roditelja a i mjesne Crkve, župe i biskupije. Kada govorimo o katehizaciji, mislimo na životno unošenje **evanđelja u srca nas vjernika**. Nikada ne smijemo biti zadovoljni sa stupnjem poznavanja i življenja. Prema tome prvi je zadatak reevangelizacija — ponovna evangelizacija nas samih, našeg kršćanskog života. Uvijek bliže vrelu, bliže idealu življene Božje Riječi. Tu stvarnost življene Božje Riječi pod različitim vidovima želimo unijeti u obliku žive djelotvorne ljubavi u naše obitelji, radna mjesta, promet, bolnice, svugdje! To je cilj ne samo ovoga broja nego cijeloga lista. Vijesti, reportaže i ostalo ima samo taj smisao da покаže, kako pojedinci ili župe žive i ostvaruju Božju Riječ dakako u cjelokupnoj stvarnosti Crkve. Zato je jedan od preduvjeta rasta ovog lista da dođe do odaziva pojedinaca i zajednica, koje će nam darovati svoja iskustva o pokušajima, uspjesima ili neuspjesima življenja u duhu Evanđelja. Tako će list postati ono što mu je jedina svrha: sredstvo evangelizacije pojedinaca, obitelji i cijele naše pomjesne Crkve — biskupije. To je u stvari građenje Crkve. A u tom poslu neka nam pomogne Gospodin ISUS KRIST.

U nedelju 6 kolovoza 1978 u 20.40 sati papa Pavao VI. zamjenio svoj zemaljski boravak u papinskoj ljetnoj rezidenciji Castel Gandolfo sa stanom u »kući Oca nebeskoga«. Vijest se je munjevitom brzinom proširila po cijelom svijetu. Bilo je to veliko iznenadjenje, jer smo ga pred nekoliko dana imali priliku čuti kako marno govori svoju katehezu na uobičajenoj audijenciji srijede. Dan kasnije prima novoga predsjednika talijanske republike Sandra Pertinija. Tek su prve najave o njegovoj bolesti odjeknule, uslijedila je i najava preminuća. Otišao je sa ovoga svijeta okrijepljen sakramentima umirućih u okviru sv. Mise koju je nedaleko od njegove postelje služio njegov osobni tajnik don Macchi. Bilo je to upravo onako kako si je on to sam poželio u razgovoru sa kard. Colombom: »Neka Gospodin skрати te trenutke«. Sa sviju strana svijeta stizale su iskrene sažalnice od ljudi vjernika, kao i onih koji se takovima ne priznaju, od ljudi svih političkih usmjerenja odavajući najveća priznanja pokojnom Papi za sve što je za svoga života učinio ne samo za napredak Crkve nego i cijelog kršćanstva dapače i cijelog svijeta.

Papa Pavao VI i mons. Matija Zvekanović blagosiljaju narod

Previše smo blizu događajima da bi smo mogli dati realnu ocjenu A stvari koje je Papa Pavao za svoga pontifikata izveo tako duboko zadiru u životne tokove Crkve, da će tek povijest moći ocijeniti životno djelo Pavla VI. Za petnaest godina svoga služenja Crkvi ostavio je iza sebe ogromnu baštinu. No kušajmo nekako pod tri vidika osvijetliti njegovo životno djelo. Kada je 1963 godine sjeo na Petrovu stolicu prvi zadatak mu je bio da Koncil započet papom Ivanom XXIII. privede kraju. Nipošto lak i jednostavan zadatak već se je tada osjećala prisutnosti dviju tendencija koje će predstavljati križ cijelog njegovog papinstva. Kročiti hrabro naprijed donositi epohalne odluke, ali ostati vjeran Objavi i ne porušiti vez ljubavi unutar Crkve. A kada je djelo Koncila bilo gotovo trebalo ga je mudro i bez zastajkivanja nastaviti, ali uvijek odmjereno i energično, provoditi Koncil u život. Od kolikoga je značenja recimo samo primjernice uvođenje narodnog jezika u liturgiju, na život pomjesne i narodne Crkve, na život konkretnih vjernika, kakav utjecaj na kulturna stvaralaštva pojedinih naroda? To je danas veoma teško reći iako se prvi plodovi vide. Svakako možemo reći da su to tek otvorena vrata i trasiran put, a budućnost i život Crkve nastaviti će taj blagoslovljeni početak kojeg je Pavao VI. otvorio. Također i ustanova Biskupske sinode u Rimu; od kolikog je to značaja za daljnju upravu i vođstvo Crkve i kolike šanse za ekumensko zbližavanje. Zatim njegova apostolska pisma i pobudnice npr. ona o štovanju presv. Bogorodice. Kakva su to osvježenja katoličkog vjerovanja i bogoštovlja. A sve se je rađalo u nemalim mukama u srcu Pavla VI. kako je to i sam veoma često priznavao.

Ovaj će papa u povjesti ostati sigurno kao veliki inicijator dijaloga Crkve katoličke sa ostalim kršćanskim Crkvama i Zajednicama, sa vjerničkim zajednicama izvan kršćanstva sa svijetom čak i sa svijetom ateizma. Iako ekumenska nastojanja Pavla VI još nisu okrunjena uspostavom potpunoga jedinstva sa nekim kršćanskim Crkvama, a postoje velike i realne šanse, mislim da možemo mirne savjesti reći da se je cjelokupno ozračje u međusobnim odnosima među kršćanima stubokom promijenilo i to ne samo sa katoličke strane nego je to zahvatilo sve kršćanske zajednice. Umjesto polemike koju smo dugo podržavali cvjeta ljubav, a Isusova molitva za jedinstvo kršćana molitva je ovog stoljeća Boga. Zar nije čudo ljubavi, da Rim (Nastavak na str. 8)

Trenutačni bljesak Pape Ivana Pavla I

Jedan od najkraćih pontifikata u povijesti papinstva bilo je služenje Ivana Pavla I. Svega 33 dana služio je Crkvi i svijetu, kao vrhovni Pastir Crkve. Čovjek koga je Crkva pa i cijeli svijet, zavoliše na prvi pogled. Papa koji je sa nama imao tako duboke i lijepe duhovne veze. U mladosti se savjetovao sa našim bl. Leopoldom-Bogdanom Mandić, a pred dvije godine bio je poslanikom Crkve u Italiji na proslavama našeg pokrštenja. Papa koga nazvahu „velikim župnikom Crkve“, papa „smiješka“ tako dubokog i iskrenog, papa neposredne ljubavi i otvorenosti, papa velikih nada imao je na zemlji „samo toliko vremena, da smo ga svi mogli zavoljeti“ kako lijepo reče kard. Con-falonieri. U jutarnje sate 29 rujna etcrom se je razlila vijest da je to veliko srce prestalo kucati. Njegov ga je osobni tajnik našao ujutro mrtva u postelji sa spisima svojih homilija i govora u ruci sa svojim uobičajenim smiješkom na usnama. Srce je zatajilo, rekoše liječnici. Prva misao mi bi. Nije li Bog ozbiljno prihvatio onu velikodušnu ponudu izrečenu u njegovu prvu govoru, da se naime „stavlja potpuno na raspolaganje Crkvi i društvu... da svijetu osvane vedriji i slađi dan“? „Moji sudovi nisu vaši“ govorio je Bog ocima po proroku. No, jedno je sigurno da ovaj kratki pontifikat koga mnogi upoređuju s bljeskom komete, nije ostao bez posljedica i da će ga povjest ocijeniti kao svojevrsnu prekretnicu u životu Crkve.

Papa Ivan Pavao I. rodio se u selu Canale d' Agordo (Beluno) ispod Dolomita u sjevernoj Italiji, 17. listopada 1912. godine u skromnoj i siromašnoj seljačkoj obitelji. Otac mu je bio radnik koji je sirotinjsku koricu kruha morao zarađivati po bijelom svijetu. Dok je majka Bortola čuvala obiteljsko ognjište i četvoro djece. Najstarija sestra bila je redovnica, ali je već pokojna. Papa ima još živoga brata Eduarda, učitelja, oca desetero djece i još jednu sestru. Školuje se u malom sjemeništu u Feltre, teologiju nastavlja u Bellunu. Zaređen za svećenika 1935. Kao svećenik nastavlja postdiplomski studij i doktorira na Gregorijani. Po povratku u biskupiju službujemu rodnom mjestu kao kapelan, zatim kao župnik u gradu Agordo, gdje istovremeno i kateheta na srednjoj školi. Deset godina službuje kao poglavar i profesor u bogosloviji u Bellunu. Zatim obnaša neke službe u kuriji u vlastitoj biskupiji. 1958. godine Ivan XXIII. ga imenuje biskupom u Vittorio Veneto. Ovdje ostaje 11 godina i veoma lijepo pastoralno djeluje, da ga Pavao VI. premjesti na venecijansku patrijaršijsku stolicu, a 1973. godine promaknut je u dostojanstvo kardinala. A 26. kolovoza 1978. bio izabran za Papu.

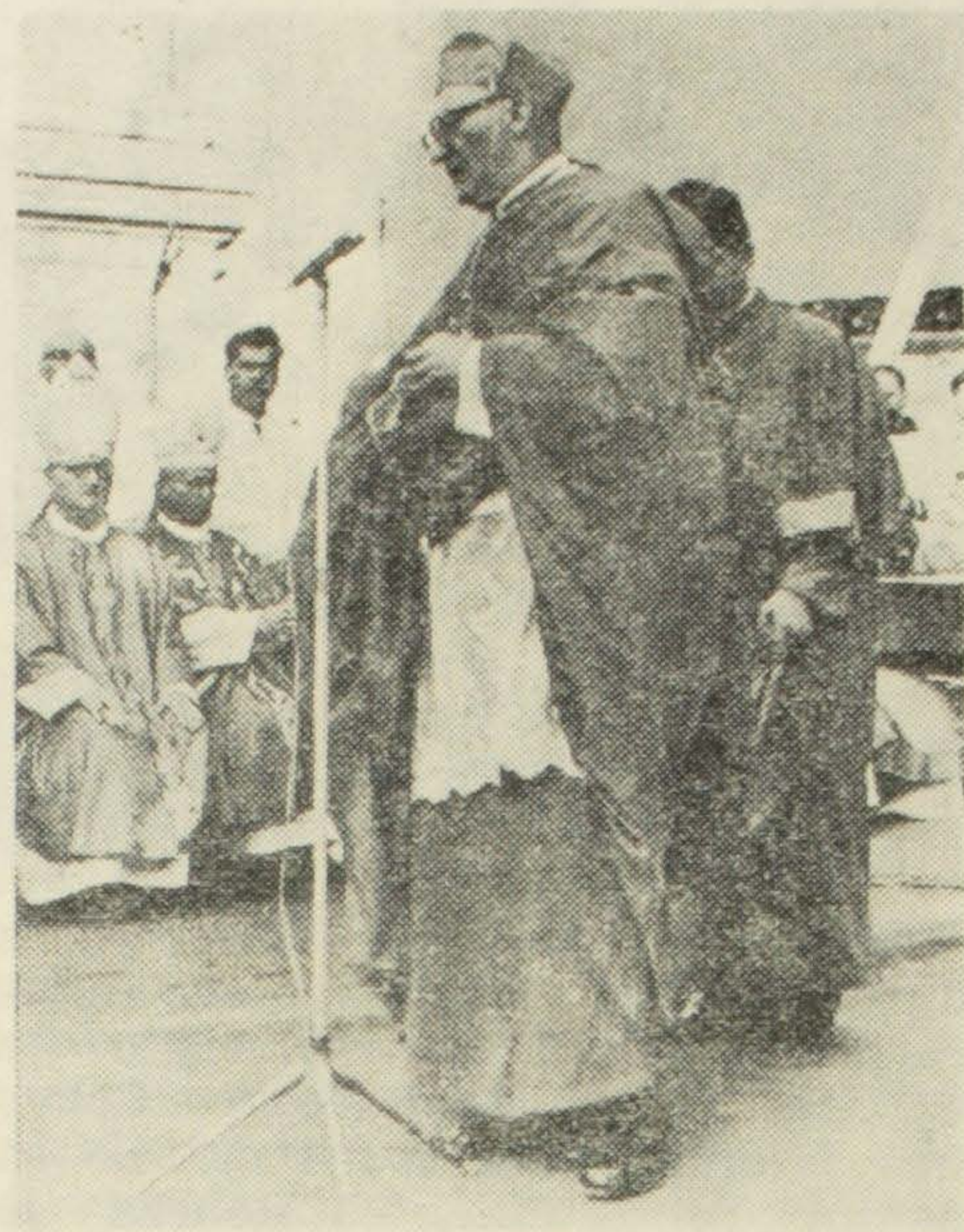
Novi Papa je čovjek izrastao iz dušobrižinstva. Prošavši sve hijerarhijske stupnjeve temeljito je upoznat sa problematikom Crkve na terenu. Sam se je okušao sa nekim problemima. Kateheza je područje koje ga posebno zanima izdao je i knjigu »Kateheske mrvice«. Pokazao je na polju žurnalistike također svoj talenat, kao suradnik venecijanskog dnevnika »II Gazzettino« i »Glasnika sv. Antuna«. Problemi radništva i emigracije su mu prisutni još iz očeva doma. Značajni su njegovi pothvati i na karitativnom polju. Pred dvije godine se je zauzeo za prodaju nekih muzejskih vrijednosti patrijaršije u korist siromaha. A njegovi istupi na Sinodi biskupa u korist pravde na svijetu nisu bili bez značaja. Takav eto čovjek izabran Božjom promislom, sjeo na Petrovu stolicu, da povede Crkvu, a u nekom smislu i cijelo kršćanstvo i svijet, stazama koje trasirao je dva velika njegova predšasnika Ivan XXIII. i Pavao VI. kako je to i samim izborom imena nadahnuo najavio.

U tom se je stilu predstavio po prvi put okupljenim vjernicima Rima, Italije i svijetu koji su se dan poslije njegova izbora sabrali na trgu sv. Petra na Andjeo Gospodnji. Vedar i nasmijan. Jednostavno je počeo pričati: »Jučer ujutro mirno podjoh Sikstinu glasovati. Nisam ni sanjao što mi se sprema...« Osvojio je srca prisutnih. Pljesak se je prolamao gotovo poslije svake rečenice. Može se konstatirati da se obistinila riječ Pavla VI. da »prvenstvu u autoritetu odgovara prvenstvo u ljubavi«. Istoga dana u okviru koncelebrirane Euharistije sa kardinalima, darovao je Crkvi i svijetu prvi dar, svoj programatski govor, plod ljubavi procvale žrtvom prve papinske ne-prospavane noći. Govor je to koji će za dugo vremena ostati magna carta ne samo njegovim

nasljednicima nego i cijeloj Crkvi, kako provoditi u djelo odredbe II Vatikanskog Koncila i biti svjedokom Isusa Krista u ova vremena. Zato se je u tom govoru dotakao svih gorućih problema Crkve i svijeta i pozvao na suradnju cijelu Crkvu i sve pozitivne sile ovog svijeta. 3 rujna bio je svečano ali veoma skromno uveden u službu Vrhovnog Pastira Crkve. U ceremonijalu je izostao svaki sjaj koji bi mogao odisati svjetovnom vlašću. Izostalo je krunjenje trostrukom krunom, paljenjem kudjelje, umjesto toga stavljen mu je na pleća palij simbol jedinstva apostolskih nasljednika s Petrom i njih samih medju sobom. Kao da je baš ta jednostavnost privukla toliko mnoštvo diplomata i predstavnika nekatoličkih i nekršćanskih vjerskih zajednica. Započeo je svoj pontifikat svojim izvanredno jednostavnim, slikovitim, zanimljivim i dubokim katehezama na audijencijama srijede, a posjetioci istih bivali su svaki puta sve brojniji, Nedeljni susret su okupljali desetine tisuća koji su došli da s papom promatraju rane i radosti čovječanstva i da se za njih mole.

U subotu 23. rujna preuzeo je u posjedu služenje - svoju pomjesnu rimsku Crkvu sa zadivljujućom jednostavnošću i srdačnošću. Bio je to skromni i radosni susret pastira sa svojim stadom. Redoviti poslovi u samoj kuriji i njezino postepeno upoznavanje uz uobičajene audicije biskupima, političarima, znanstvenicima, ljudima kulture ispunjahu mu dane. Tako je brzo uslijedio i onaj dan koji ga je tako tiho i nečujno kako je skromno živio izveo iz ovih zemnih prostranstva da otpočine od svojih napora i djela ljubavi. Vijest je primljena sa nevjericom i snebivanjem. Njegova smrt je pokazala koliko je duboko zahvatio ljudska srca. Oko 750.000 ljudi prošlo je pokraj njegova odra od predsjednika talijanske republike od školske djece koja su mu pisala na tisuće pisama Crkva i svijet se opet nadjoše ujedinjeno u ljubavi prema osobi preminulog pape. 4 listopada na blagdan asiškog Siromaška u okviru veličanstveno jednostavnog odreda ispratila je Crkva posmrtno ostatke pape Ivana Pavla I. u kriptu vaticanske bazilike gdje je položeno u kapeli između grobova pape Pavla VI. i Ivana XXIII. Imao se je dojam da je svijet shvatio vrijednost papinskog služenja i onda kada ono ne znači sjajne nastupe, pisanje mudrih pisama i dokumenta, velike diplomatske poteze ili velika putovanja, kada je to jednostavno življenje i svjedočenje ljubavi u malom. Vrednovala se je svaka njegova riječ, svaki potez je stavljan na teulju promatranja i za čudo da je i svjetski tisak otkrio da je u njima bilo neobično mnogo ljubavi i da su stoga veoma vrijedni. Zato nam njegov pontifikat ostaje kao poruka živa i ostvarena; »tko je vjeran u malom, bit će vjeran i u velikom (Lk 16,10)

Deset godina samostalna Subotička biskupija

Kardinal Šeper pozdravlja osamostaljenu Crkvu

Papa Pavao VI je bulom od 25. veljače 1968 uspostavio subotičku biskupiju. Na terenu nekadašnje drevne Bačke nadbiskupije pa kasnije Bačko-Kalčačke nadbiskupije u onom dijelu koji pripada Jugoslaviji uspostavljena je samostalna mjesna crkva sa centrom u Subotici. Samostalnost jedne biskupije uvijek je od povijesne a pogotovo pastoralne važnosti. Zato je taj događaj u Subotici veoma svečano proslavljen 30. VI iste godine. Tada se na okupu oko kardinala Šepera i Pronucija M. Cagne našlo 24 nadbiskupa i biskupa, skoro svi svećenici biskupije i preko 15.000 ljudi. Završnica proslave je bila u Baču nekadašnjem centru biskupije. Iste godine je u jesen subotički biskup Msgr. Matija Zvekanović pošao u Rim da Papi Pavlu VI zahvali za uspostavu biskupije.

Započele su godine rada u biskupiji. Radilo se na biskupijskom planu ali u skladu sa pastoralnim zahvatima cijeloga naroda na teritoriji BKJ. Tako se Subotička biskupija uključuje u veliku duhovnu radost povodom proglašenja prvog hrvatskog sveca Nikole Tavelića. Velika grupa vjernika iz Bačke hodočastila je u Rim. Slijedeće godine u biskupiji je na širokom planu proslavljana tisućugodišnjica pokrštenja Mađara. U više centara biskupije su bila hodočašća a skoro u svim župama su održane pučke misije.

Godina 1973. je bila sva u znaku 200 godišnjice subotičke katedrale. Naime, crkva sv. Terezije je početa biti građena 1773. Za taj jubilej na teritoriju cijelog grada i okolice održana duh. obnova to jest pučke misije u 25 župa koliko je tokom povjesti osamostaljeno od nekadašnje župe sv. Terezije. Za taj jubilej je i sama katedrala lijepo i stručno restaurirana. Bulom Pape je za tu zgođu katedrala počašćena i titulom Manje bazilike što je najveća čast za pojedinu crkvu izvan grada Rima. Na blagdan s. Terezije opet se u katedrali našlo više nadbiskupa i biskupa, skoro svi svećenici i prepuna katedrala pobožnoga svijeta. Katedrala je posvećena sa novim oltarom u čast Majke Bož-

je. Na glavnoj svečanosti provijedao zagrebački Nadbiskup i nadbiskupski Delegat iz Kalocse. Koncelebraciju j prevodio Pronucij M. Cagna. Bila je to za grad Suboticu i biskupiju velika ispovjest vjernosti Bogu i Crkvi. Godina 1974. je bila SVETA GODINA prvo u biskupijama da bi 1975. bila tako proslavljena u Rimu. Prvi puta u povjesti Pavao VI je htio istaći veliko značenje pomjesnih crkava pa je svetogodišnjim oprostima obdario Katedrale i pojedine važnije crkve. Planski je u cijeloj biskupiji po župama obavljena obnova pod geslom: „Pomirenje s Bogom i čovjekom”. Nakon hodočašća u dekanatske crkve po dekanatima u jesen je organizirano hodočašće u katedralu. Svakoju takvoj misi je predsjedao biskup. Tako je to bio susret s Bogom, s biskupom i braćom u crkvi koja je majka i znak jedinstva cijele biskupije. U toj godini su bila i posebna hodočašća i obnove za svećenike, redovnike i redovnice, za roditelje svećenika i redovnika,

za pojedine skupine vjernika. Cijela je biskupija zahvaćena obnovom Sv. godine. Takova priprema je urodila plodom kada je u Rim na sv. Grobove Apostola hodočastilo oko 1700 vjernika iz Bačke koji su se priključili svenarodnom hodočašću. Tek je sveta godina prošla i započela je za Hrvate Katolike nova godina obnove. Naime g. 1976, je tisuću godina od prvog Marijinog svetišta u Hrvata i tisuću tristota obljetnica početka pokrštenja Hrvata. I ponovo se Bačka uključila u ovaj veliki Jubilej. U svim župama je organizirana duh. obnova sa posebnim predavanjima i programom. U p asvetište solinsko naša je biskupija hodočastila 8. kolovoza. Ovo hodočašće je okupilo više stotina vjernika i posebno je programski osmišljeno. Na dan Velikog zavjeta su vjernici Bačke ponovno hodočastili u Solin. To je bio vrhunac slavlja koje i dalje obavezuje. Jeka Solina se osjetila i na Bunariću kada je te godine glavne svečanosti vodio splitski nadbiskup a slijedeće godine je Gospin Pralik bio na Bunaricu i sam nadbiskup zagrebački. Tako smo zakoračili i u 1978. kada je ovaj mali desetogodišnji jubilej kratko komemoriran na sam dan sv. Pavla 25. siječnja kada je bio Pronucij MICHELE CECCHINI. To su oni događaji koji su se mogli zapažiti na vani.

Među stvarima koje se trebaju spomenuti jeste i onaj natanji rad u biskupiji koje je omogućio ovo sve vidno događanje. Sva vijeća su u biskupiji ili obnovljena ili uspostavljena. Tokom ovih godina načinjen je i pastoralni plan po kojem se radi u svim pastoralnim pothvatima biskupije.

Osim ovih vidljivih znakova života biskupije imala je ona i svoje teške momente kušnje i kalvarije. Odmah nakon uspostave Gospodin je pozvao k sebi vrijedne svećenike i to naglo. Sva zajednica vjernih ih je oplakivala. Ali Gospodin koji daje križeve šalje i utjehu i pomoć.

Preporučamo Gospodinu ovo vrijeme koje je nastalo da obiljem milosti potpomaže svaki rad.

Riječi su tvoje, Gospodine, duh i život Naš pristup božjoj riječi

Mislim da bez dvojbe možemo ustvrditi da je danas svakom vjerniku jasno da obnova Crkve, a po njoj i svijeta, mora početi od navještanja Božje Riječi. O tome se u posljednje vrijeme toliko govori i sa najviših mjesta u Crkvi, ali je to prodrlo i u svijest malog čovjeka, običnog vjernika. Kada uzmemo, da su dvije posljednje Sinode Biskupa, tog senata Crkve, poslije Koncila, najviše crkvene ustanove, raspravljale jedna o evangelizaciji a druga o katehizaciji, što je u biti isto; kako, naime, sadržinu one Isusove poruke, koju je svojim djelima, životom i riječima donio na svijet posadašnjiti i učiniti djelotvornim za ovo naše vrijeme i ljude ovog razdoblja. S druge strane sve je vidljiviji zahvat Božjeg Duha i u vjerničkim masama, ne samo po odijeljenim grupama vjernika, koje nazivamo sektama, nego u samoj Crkvi, niču skupine koje čitaju Pismo, nastoje ga tumačiti da bi ga bolje razumjeli. Tako da možemo općenito reći da sv. Pismo postaje temelj obnove Crkve. Sam je Duh Sveti tako vodio koncilske oce, da su u liturgiju i u svete čine Crkve unijeli obilato čitanje svetopisamskih tekstova, sa očitom nakanom, Božji narod hraniti obilnije Božjom Riječju. No postavlja se pitanje, ali kako pristupiti Božjoj Riječi? Što je zapravo riječ Svetoga Pisma? Kada bismo malo analizirali sadržinu moga vjerovanja o sv. Pismu, možda bi smo bili pomalo razočarani? Što je za mene sv. Pismo? Čudna i daleka knjiga, pisana sa nekim za nas dalekim jezikom, sa tako raznoličnom tematikom? Možda neki spis ima zanimljivu sadržinu, ali za danas je to već nesuvremeno!? Ili možda još nešto gore? Da li nam što kazuje sam izraz, „Riječ Božja” — „Riječ Gospodnja!” što toliko puta odjekne u liturgijskim činima. Je li to za mene stvarno Riječ Gospodina Boga, Riječ moga Gospodina Isusa koju je On donio kao svoj dar, ne samo generacijama koje su ga imale sreću slušati, nego svim ljudima koji će povjerovati u njega. Zar to ne spominje on sam toliko puta u Evanđeljima. Ma čini se da nema boljšeg teksta, koji tumači što je to Božja Riječ. U svojoj velikosvećeničkoj molitvi Isus moli: „Tvoji su bili. Meni si ih dao i držali su Tvoju riječ. Sad su spoznali da je sve od Tebe što god si mi dao. Jer riječi koje si mi dao, dao sam njima. Oni su ih primili i stvarno saznali da sam od Tebe izišao te vjerovali da si me Ti poslao” (Iv 17, 6—9). Kada se pomno čitaju ovi tekstovi ima se dojam da izreke „tvoja riječ”, „sve što si mi dao”, „riječi koje si mi dao”, „od tebe sam izišao” zapravo jedno te isto jest da riječi koje je Isus izgovorio i nisu ništa drugo doli On sam, Riječ Božja izrečena od Boga Oca od uvijek. Uistinu u riječi sv. Pisma mi progovara Isus Krist. To je njegova

poruka meni. To je njegova ponuda i izazov mojoj vjeri. Konačno kao i u ona vremena kada je hodao zemljom. Jedni su tu njegovu riječ prihvaćali kao polazište svoga života da su bili u stanju sve radi te riječi staviti na kocku, a i sami goli život, drugi su u tim istim riječima vidjeli glupost svakog prezira vrijednu, a neke je ta riječ toliko izazivala da je konačno postala uzrokom same Kristove smrti. Kako pristupiti Božjoj Riječi? Uzeti Evanđelje i čitati ga riječ po riječ s vjerom i ljubavlju. I otkrit ćemo Evanđelje sasvim u jednom novom svijetlu. Svaka Isusova riječ postaje snop svjetlosti. Ono će nam se samo sve više otkrivati. Brzo ćemo osjetiti razliku između Pisma i svake druge mudrosti. Te riječi postaju jedinstvene vječne prema onoj: „Sahne trava vene cvijet, ali riječ Boga našega ostaje dovijeka”. Te riječi imaju koji puta zastrašujuću težinu, one su riječi života koje treba provesti u život, riječi koje imaju vrijednost za sva vremena i sve prostore. Krist uskrsnuo i živi, njegove riječi, iako izrečene u prošlosti, nisu samo jednostavno sjećanje, nego su riječi koje on upućuje svima nama i svakom čovjeku svakog vremena. Kada sv. Grgur Nazijanski razmišlja o Božjoj riječi piše: „Velika riječ Božja zasjenjuje sve uvjerljivije i mnogolike govore ljudskoga duha, ništa manje nego što sunce nadmašuje svako drugo svjetlo!” A sv. Terezija od D. I. piše: „...ali posebno me Evanđelje obuzima za vrijeme molitve; u njemu nalazim sve potrebno za svoju dušu. Tu otkrivam uvijek nova svjetla, značenja sakrivena i tajna.” Dakle, s vjerom i ljubavlju čitati redak po redak Evanđelja, jer „onomu koji me ljubi, njemu ću se objaviti” bilo je rečeno.

Drugi način kako usvojiti Evanđelje jest živjeti samu riječ. Sam Isus opominje učenike: „Svatko tko sluša ove moje riječi i izvršuje ih, može se usporediti sa čovjekom mudrim koji sagradi kuću na stijeni.” A sv. Jakov piše da „budemo izvršitelji riječi, a ne samo slušatelji koji zavaravaju sami sebe.” Sveti pak Hilarije govori: „Nema ničeg u riječima Božjim što se ne bi trebalo izvršiti; i sve što je rečeno ima u sebi zahtjev da se provede u djelo. Riječi Božje su odredbe.” Kako početi? Sv. Bonaventura svjetuje: „Učenici Kristovi moraju učiti sv. Pismo, kao što djeca uče a, b, c, ... a zatim počinju sricati, zatim čitati a poslije toga razumjevati smisao izreka.” I kao što čovjek ako ne nauči abecede ostaje za cijeli život nepismen, tako i kršćanin koji ne kuša zaživjeti Božju riječ za cijeli život u tami s obzirom na Isusa. Međutim, već nekoliko dobro življenih riječi iz Evanđelja učinit će da se u nama oblikuje Krist. Nastaju temeljite promjene. Uzmimo samo primjerice onu Isusovu riječ:

„što ste učinili jednom od moje najmanje braće meni ste učinili”. Kada bi smo to proveli u djelo, kakova bi promjena nastala u dušama, u obiteljima, u Crkvi, u društvu i u cijelom svijetu. Što je ta riječ učinila od jedne Terezije Bojadžu danas Majke Terezije? A kada bi nas takovih bilo u svakoj župi, u svakoj obitelji, u svakoj tvornici ili školi? Kako bi svijet već izgledao? Očito nećemo tvrditi da to Bog od nas ne želi? Da današnji svijet i društvo to ne želi? Evo tu je žarište evanđeoske istine. Tu se Evanđelje dokazuje ne samo kao povjesna istina, nego kao osloboditeljska sila za suvremenog čovjeka! To je ta evanđeoska revolucija na koju nas Isus poziva, a ta počinje sa onim „ostaviti sve”, „odreći se sama sebe”, „uzeti križ svoj” i „poći za njim”! Ovako življeno Evanđelje ne može ostati ne zapaženo.

Ono se samo djelima propovjeda, ali onaj koji ga živi više ne može ostati nijemi učesnik. Takav vjernik Isusov postaje svjedokom, koji nema više nikakova straha, koji „ne može ne govoriti” mora govoriti „veličajući Boga u njegovim divnim djelima”. To su oni koji ne mogu ošutjeti i i prijeći preko svega onoga što su „čuli i vidjeli”. Življena riječ nije samo neka meditacija sa izvlačenjem zaključaka i pravljenjem odluka, nego je to traženje svake prigode da se riječ svakim danom provede što temeljitije i bolje u svakoj situaciji u život. I tada se događaju čudesne promjene u pojedincima i grupama. I što se riječ više živi to je više ona u meni a sve manje moj „ja”, a što je drugo ideal kršćanina?! Tako umjesto meditirane riječi za relativno kratko vrijeme dobivate žive kršćanske pojedince i zajednice. A sve nas to sjeća i dovodi onoj evanđeoskoj slici o sjemenu koje donosi rod ili još bolje onom lijepom Izaijinom tekstu: „Kao što daždi i sniježi s neba bez prestanka dok se zemlja ne natopi, oplodi i ozeleni, da bi dala sjeme sijaču i kruha za jelo, tako se riječ koja iz mojih usta izlazi ne vraća meni bez ploda, nego čini ono što sam htio i obistinjuje ono zbog čega je poslah.” Tako eto blagovana i življena Riječ donosi konkretne plodove, oblikuje u nama i među nama Krista.

Tako bi eto ova rubrika našeg lista željela pristupati Božjoj Riječi i donositi u svakom broju po jedan ovakav evanđeoski izazov, želeći da ova stranica bude uistinu škola u službi Riječi Života. Pa bi zato bilo veoma dragocjeno kada bi čitaoci stavili na papir po koje svoje iskustvo — pokušaj da Božju riječ zažive u svagdašnjici svoga života u kući, na radnom mjestu ili bilo gdje. Tako bi to bila prava škola evangelizacije, a to je i svrha ovog članka, ali i samog lista. A Duh Božji neka nas u ovom poslu vodi!

MALA BOSNA SLAVI...

„SELO MOJE, MENI

Prolazite li cestom od Sombora prema Subotici, namjerit ćete se na selo zvano Mala Bosna. Bude li vas zanimalo tko su i kakvi njegovi žitelji, pomoći ćemo vam, „mali i dobri ljudi” kako nam je jednom prilikom rekao jedan „bačo”. Nisam siguran da to ima kakve povezanosti sa samim nazivom sela. Ime je po svoj prilici nastalo spontano. Stari, koji bi se mogli sjećati, pomrli su, a među narodom se prepričavaju dvije-tri varijante: po malom Bosancu kojeg su Turci povelili sa sobom, da im bude potkivač konja i tu se zadržao. Bio je malen rastom, pa su ga zvali „mali Bosanac”; po radnicima koji su nekadašnjem gazdi vozili žito u Bosnu. Njima je on davao tu placeve, a te radnike su ljudi zvali „Bosancima”.

Bilo kako bilo, danas selo sa svojim „bilim salašima” prostrtim širom ravnih polja, sačinjava župu Mala Bosna i broji oko 2000 katolika i to starih u većini.

U početku je ovaj teritorij pripadao prostranoj župi sv. Terezije u Subotici pa su ljudi svoje vjerske poslove obavljali u toj župi ili kod „Fratrova” pučki rečeno. Žitelji su zapamtili, da im je povremeno navratio prisvitli Blaško Rajić, tada župnik sv. Roka, o kojemu još i danas rado prepričavaju rodoljubive zgođe.

Prvo vikarija pa župa

Brzo nakon imenovanja Lajče Budanovića za administratora bačke biskupije (1923), počela je veća briga za ove „male i dobre ljude” u vjerskom pogledu i to tako, da su već 1924. g. počeli izlaziti svećenici služiti sv. Mise za narod i držati vjeronauk. Najprije povremeno, a kasnije sve češće. Sve se to odvijalo u školi u selu (koja i danas postoji). Prema sjećanju vjernika, prvo je izlazio g. Šverer, a brzo je preuzeo, tada mladi svećenik Pavao Bešlić (sada papinski protonator i direktor bisk. kancelarije). Biskup Budanović je već 1926. g. odredio teritorij i osnovao vikariju sa željom, da se sagradi crkva, što je bio znak dobrog odaziva vjernika.

Biskup je smatrao, što je normalno, da crkva bude u sredini sela i to na mjestu stare „vitrenjače” pozadi drvenog križa u selu koji i danas postoji, a podignut je 1888. g., za okupljanje vjernika u korizmi i velikoj sedmici. Kad mu to nije uspjelo (previše su iskali za plac), pomjerilo se malo bliže gradu (oko mjesta sadašnjeg doma), ali i tamo nije pošlo za rukom. Konačno se sadašnja crkva Presvetog Trojstva, arhitekta Podhorskoga, a pod rukom majstora Grge Kujundžića-bubnjara iz Subo-

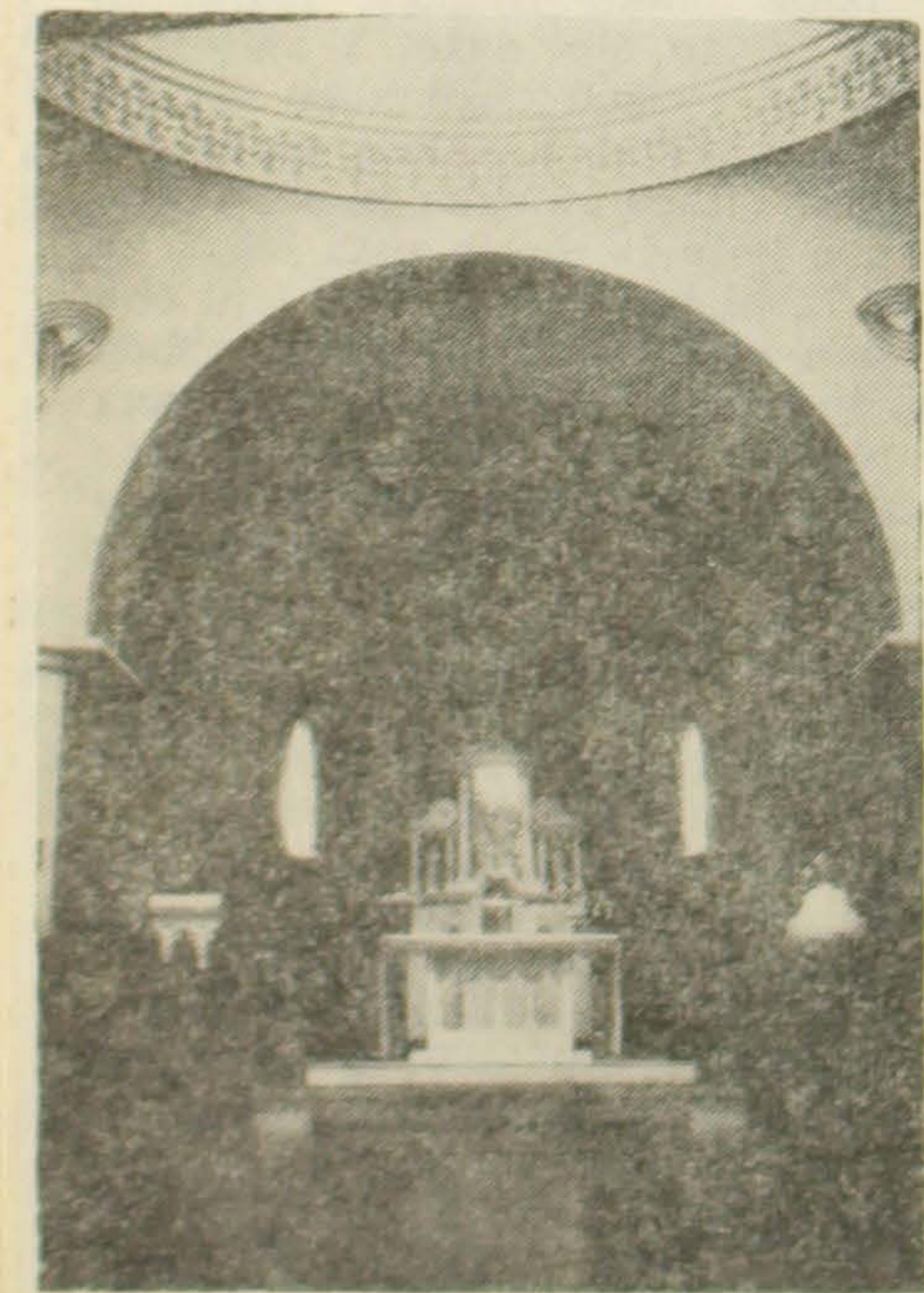
tice, smjestila na njivi Andrije Dulića koji je darovao za crkvu pola lanca zemlje. Tako je crkva postala središte okupljanja Božjeg naroda Male Bosne do dana današnjega.

Život mjerilo života

Od 1930. g. kad je crkva sagrađena pa do danas, župa je rasla poput ljudskog života i imala svoje padove i uspone. Ljudi i danas rado spominju Lebovića i Kokića... koji su najduže, a izgleda i najbolje ušli u srce tog vjernog naroda. Kadgod je Mala Bosna imala pastira koji je volio ljude Kristovom ljubavlju, oni mu nikad nisu ostali dužni. To se vidi po mnogim vanjskim i nutarnjim pokazateljima. Istina, crkvu je sagradio biskup Budanović, ali o tada je vjernici brižljivo uređuju i održavaju i obnavljaju: oltar, krov, struja, a ove je godine 13. kolovoza svečano blagoslovljena novoomaljana crkva pod idejnim vodstvom prof. Lojzike Ulmann i vlč. Andrije Kopilovića, a ispod vješte ruke Lajoša Kiša, majstora iz Sombora.

Da li da počnemo...?

Odmah po dolasku u Malu Bosnu vlč. Andrija Šipek, sadašnji

TAKO DRAGO...“

župnik, uzeo je veliki zadatak, omaljati crkvu. No, prije toga, trebalo je popraviti krov, obnoviti struju, što je sve prvo učinjeno, a onda se ove godine u proljeće počelo jurišati na glavni posao. Župnik se bojao. Obišao je sve salaše i kuće u selu i u razgovoru sa župljanima, dobio je zeleno svijetlo za početak.

Trebalo je biti 13. kolovoza o. g. na slavlju u Maloj Bosni i doživjeti zajedničku radost vjernika i župnika zajedno. Jedni gledaju prvi put znatiželjno, a drugi pokazuju ponos na svoju lijepo uređenu crkvu, kao zaručnik nad zaručnicom...

Bila je toga dana i Dužijanca. Svi je vole nesamo radi tradicionalne nošnje koja se tom zgodom oblači, nego i jer je to zahvala za kruh svakidašnji. Ivica Iv. Ivandekić i Marga Gabrić kao bandaš i bandašica te risari i risaruše posebno su ukrasili dan. Opet je potvrđeno prijateljstvo između B. Monoštora i M. Bosne, jer je Vlč. Ivan Vizenaber predvodio ovo slavlje.

Bit će još slavlja u lijepoj crkvi

Radost vjernika nije završena. Oni misle na proljeće, kad će njihov sin vlč. Antun Kopilović u toj lijepoj crkvi služiti svoju Mladu misu, a za njim ide dostojno bogoslov sa Hrvatskog Majura, i već se zna, da on neće biti zadnji svećenik ove male župe.

Po plodovima njihovim prepoznat ćete ih...

Na kraju ostaje još jedno pitanje: kome i za koga ova divna i stilski tako vrijedna crkva? Na to pesimističko pitanje nismo pomislili dok nismo otvorili matice krštenih, i usporedili 1934. g. kad su počete voditi matice i zadnju godinu. 1934. g. rođeno je novih živih članova 28, a 1977. g. 15. Kod umrlih je obratno, da je sad mnogo više (17) nego onda (5).

Slavlje će biti potpuno ako gledamo unaprijed isto kao što smo malo pogledali unazad.

-Mi-

OVOGODIŠNJE DUŽIJANCE

Već gotovo sedam desetljeća obavlja se žetvena svečanost tj. zahvala poslije žetve po hrvatskim župama u okolici Subotice, a pred nešto više od desetak godina taj je običaj prenesen na župe somborskog okolja. Svečana procesija mladih nekadašnjih risara (žetelaca) sa svojim oruđima, upotrebljavanim za vrijeme žetve, danas su to samo simboli tih oruđa, vođena najboljim žeteocem zvanim „bandaš“ i najboljom risarušom „bandašicom“ polaze prema crkvi sa darom koji je bio uvijek ispletan od žitnog klasja. Iz tog običaja pletenja „krune“ tog zahvalnog žrtvenog dara za obilat urod i sretan svršetak žetve, razvila se je tzv. „slamarska umjetnost“ po kojoj je Subotica poznata daleko izvan granica Domovine. Procesija svečano ulazi u crkvu, na ulazu ih čeka mjesni župnik i vodi oltaru, gdje se obavi blagoslov klasja. Slijedi svečana Misa u kojoj mladi obučeni u narodne nošnje sudjeluju, čitanjem, molitvom, pjesmom, prinošenjem darova, a nakon Euharistijskog slavlja biva procesija sa Presvetim. Poslije sv. Mise mladost se razilazi svojim kućama da bi se poslije ručka našla u kolu, koje redovito priređuje obitelj „bandaša“. I ove godine su se te proslave obavile u svim župama u okolici Subotice i Sombora. Završna svečanost je bila u Subotici na kojoj sudjeluju svi bandaši iz područnih župa, a ovom slavlju redovito na blagdan Velike Gospe predsjedava sam biskup subotički. Ove godine radi odsutnosti oca Biskupa slavlju je predsjedao Mons. Franjo Vujković, katedralni župnik. Svečanu homiliju je imao Marko Vukov, tada još župnik iz Futoga. Stotinjak mladih i djece obučeni u narodne nošnje dopratili su bandaša i bandašicu do oltara. Premda je bio radni dan katedrale je bila ispunjena do posljednjeg mjesta. Zapažen je lijepi broj pričesnika. Poslije Mise bila je svečana procesija sa Presvetim po parku okolo katedrale, a cijela svečanost je završila pjevanjem zahvalnog himna Tebe Boga hvalimo.

BUNARIĆ, '78.

Kao i svake godine glavni dan proštenja na Bunariću je zadnja nedjelja u kolovozu. Za ovo proštenje uvijek se sprema ne samo župa Aleksandrovo nego cijeli grad. Bio je pozvan kao glavni gost nadbiskup beogradski dr. Gabrijel Bukatko. Međutim, bolest je spriječila da gost nije mogao doći. S radošću smo slavili proštenje sa domaćim biskupom Matijom Zvekanovićem, koji je spremno prihvatio da sve svečanosti vodi na Bunariću. Prethodni dan zaplašio je mnoge jer je osvanuo maglovit i kišan. Kiša je padala još i navečer u 6 sati. Mnogi su odustali od dolaska na večernji program jer je bilo hladno i kišovito. Skupilo se, međutim, oko 500 vjernika da u večernjem dugom i molitvenom raspoređenju bdiju oko lika „plačuće Gospe“. Nedjelja je osvanula umivena suncem i vrlo radosno. Već rano ujutro autobusima, osobnim i zaprežnim kolima ljudi su dolazili na Bunarić. Prva misa je bila u kapelici a prisutno je bilo oko tisuću vjernika. Misu je služio pater Barnaba iz Franjevačkog samostana. U 8 sati je na velikom oltaru biskup Matija služio svečanu pontifikalnu misu i održao propovjed. Istakao je Marijinu ulogu u našem životu, u životu Crkve i svijeta. Velika misa je bila u 10 sati na hrvatskom jeziku. Sa biskupom su služili i svećenici i gost iz Beča p. Efreim. Biskup je prekrasnim riječima istakao radost ovoga dana kada je Crkva dobila novog Velikosvećenika u osobi novoga papa Ivana Pavla I. Za mjesnu crkvu velika je radost u ovom okupljanju koje nas potiče na vjernost i ljubav prema Mariji. Pričesti je pristupilo oko 4000 ljudi. Računamo da je toga dana na Bunariću bilo preko 10 tisuća ljudi. Svečanost je završena poslijepodnevnom večernjom.

Posebni čar ovogodišnjeg proštenja bio je izbor novoga pape. Hodočasnici su bili iz Subotice i okolice, te iz Novoga Sada, Sombora i nekih drugih župa.

IZ CRKVE U DOMOVINI I PO SVIJETU

Govori dar duha crkvi Papa Ivan Pavao II

(Nastavak sa 1. str.)

...o rastaviti od tog razdraganog
noštva, tako da ih morao slati kući
povoreći da je vrijeme ručka i da i
papa mora ručati. Posebno je bio dir-
tiv pozdrav svojim sunarodnjacima.
ršćansko vrednovanje zdravoga na-
cionalizma. Svoje domoljublje žrtvu-
za opće dobro Crkve i moli ih da
stanu povezani u molitvi na Jasnoj
ori i svugdje po Domovini „s Pa-
om, koji je Vaš brat i sin Vaše Do-
ovine”. Na svečanom uvođenju Pa-
e u službu Vrhovnog Pastira bilo je
risutno oko 130 državnih i među-
narodnih delegacija, te delegacije go-
vo svih Pravoslavnih Crkvi, Angli-
anske Crkve i Svjetskog Luteran-
kog Saveza. Našu zemlju na ovoj
večanosti zastupao je Cvijetin Mi-
atović. A čestitke u povodu izbora
okraj nadbiskupa Franje Kuharića,
redsjednika BKJ i ostalih crkvenih
glednika u ime svih naroda Jugos-
lavije čestitao je i sam predsjednik
osip Broz Tito.

Papa Ivan Pavao II. dobro poznaje
našu Crkvu. Osobne i prijateljske ve-
ga vežu sa tolikim našim nadbis-
kupima, biskupima pa i svećenicima.
Krasan je njegov list koji je uputio
našoj Crkvi u povodu velikih jubile-
a kršćanstva u nas. Iz toga se pisma
vidi koliko nas cijeni, no sada je na
ama da opravdamo njegovo povje-
enje, svojom poslušnošću, molitva-
na i žrtvama, i na poseban način
vojom ljubavlju i jedinstvom. A Pa-
i našem Ivanu Pavlu II. pak že-
imo da postane najveće srce svijeta
koje će u se primiti cijelo čovječan-
tvo, da njegovo srce bude najotvo-
enije, najširokogrudnije, najsljčnije
šrcu Kristovu i da za nas u njemu
bude djelić prostora.

Mons. dr. ĐURO KOKŠA,
novi pomoćni zagrebački biskup

„U BLIŽNJEMU JE GOSPODIN”

Naša Crkva je 23. srpnja 1978. dobi-
a novog biskupa u osobi mons. dr.
Đure Kokše, rektora Hrvatskog za-
voda sv. Jeronima u Rimu.

Rođen je u Molvama, (Hrvatska),
a školu je pohađao u Dječjačkom sje-
meništu u Zagrebu, Bogoslovnom fa-
kultetu u Zagrebu a 1942. otišao je
u Rim na teološke studije. Postao je
doktor teologije i završio licencijate
z filozofije, crkvenog prava i povi-
jesti. Ravnatelj zavoda sv. Jeronima
u Rimu postao je 1957. i tu ostaje sve
do biskupskog imenovanja.

Novo-posvećeni biskup je uzeo ge-
slo: „U BLIŽNJEMU JE GOSPO-
DIN” u kojem je sadržan program
njegovog biskupskog djelovanja, u
kojem će dominirati odnos prema
bližnjima po kojima se dolazi k Bo-
gu.

Odlazak Pape Pavla VI u nebesku domovinu

(Nastavak sa 2. str.)

i Carigrad svake godine o svetko-
vinama svojih zaštitnika izmjenju-
ju poslanstva. Toličke teološke komi-
sije koje već godinama stručno i u
ljubavi traže ono što nas spaja, toli-
ki susreti i tolike veze i to ne sa-
mo na vrhu hijerarhijske ljestvice
nego je taj val zahvatio i samu ba-
zu crkvenih zajednica. Ekumenski
susreti, zajedničke molitvene, izda-
vačke, karitativne i drugovrsne i-
nicijative danas više ni čudo ni
rijetkost. Samo Bog će moći reći na
dan suda kolika je u tome zaslu-
ga Pavla VI. Njegovi susreti, go-
vori, postupci otvorili su i na tom
planu neslućene perspektive.

Veoma je teško sumirati doprinos
pape Pavla na polju međunarodne
suradnje i mira. Samo će Bog, a
tek donekle povijest moći osvijetli-
ti, koliki je doprinos Pavla VI. da
svijet u ovaj tren uživa ovoliki mir
i jedinstvo. Tko će znati koliko su
plodova donijeli njegovi uporni
apeli za mir svake godine o Novoj
godini i u svakoj mogućoj i pri-
kladnoj prilici! Tko će sabrati
sve tihe i nepoznate inicijative
tolikih papinskih poslanstva ši-
rom svijeta za mirno rješenje
tolikih sukoba ili mogućih ža-
rišta. To je zadatak povjesti a naše
je da mu za tako herojski darovan
život u korist čovječanstva i Crkve,
reknemo naši iskreni hvala i da mu
se odužimo nasljeđujući ga.

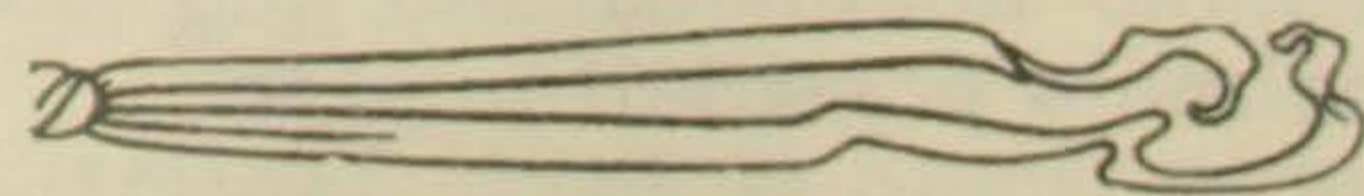
Naš prikaz bi bio manjkav, kada
mu ne bi smo zahvalili za ono što
je učinio za našu lokalnu Crkvu za
našu biskupiju. Da nam je 25. 1.
1968. osamostalio biskupiju progla-
sivši je kao samostalnu pomjesnu
Crkvu, a nešto kasnije imenuje nam
prvog rezidencijalnog biskupa u o-
sobi Mons. Matije Zvekanovića. Pet
godina kasnije našu katedralu pro-
glašava bazilikom. A da i ne spo-
minjemo one divne susrete koje smo
u raznim prilikama proživljavali s
njime, 1967. godine za prvog bis-
kupijskog hodočašća u Rim. prigo-
dom 1900 godišnjice mučeništva sv.
Pavla, pa prigodom kanonizacije sv.
Nikole Tavelića, beatifikacije Leo-
polda Mandića, pa o svetoj godini.
Za sve mu to iskreno hvala, do
našeg susreta s Njim u slavi!

I sam biskup je rekao: „Želim slu-
žiti svojoj Crkvi, svom narodu, svo-
joj nadbiskupiji, bez uvjeta, bez re-
zervi, do kraja, s iskrenošću i do-
sljednošću do granica svojih moguć-
nosti”.

Radujemo se novom biskupu i ša-
ljemo svoje čestitke, s željom da bu-
de svima sve u Gospodinu.

VELIKA PROSLAVA 900 OBLJET- NICE ZVONIMIROVE CRKVE SVE- TE MARIJE U BISKUPIJI KOD KNINA

Naši biskupi odlučioše obilježiti jed-
nim općenarodnim slavljem devet-
stotu obljetnicu posvete crkve sv.
Marije u Biskupiji kod Knina, koju
je sagradio hrvatski kralj Zvonimir.
Jedan nađeni fragment iz ove crkve,
dio oltarnog retabla sa likom Bogo-
rodice, dadoše odliti u srebru i zla-
tu naši biskupi i taj lik nazvaše Gos-
pa od Velikog Zavjeta, kao uspome-
na na proslavu velikih jubileja Cr-
kve u Hrvata. Na tertioriju šibenske
biskupije nalazi se ovaj lokalitet star-
e Zvonimirove prijestolnice i u njoj
crkve sv. Marije koja je bila crkva
„hrvatskog biskupa” na mjestu koje
je 1938. godine bila podignuta sada-
nja crkva sv. Marije. Ova je u ratu
bila oštećena. Darovima cijelog na-
roda je ove godine obnovljena ta po-
vjesna i umjetnička vrijednost, u
njoj je naime brončani odljev Meš-
trovićeve Bogorodice i Kljakovićeve
freska kralja Zvonimira. Ova pomjes-
na Crkva se je duhovno pripremala
na ovu proslavu propovjedima i mo-
litvom po župama, a trodnevnicom u
samom Šibeniku. Na toj su trodnev-
nici govorili; prvo veče Mons. Josip
Arnerić, drugo veče Mons. Franjo
Kuharić, prvi biskup Crkve u Hrva-
ta, a treće kard. Oddi iz Rima. Na
sam dan proslave u Biskupiji sve-
čanoj Euharistiji trebao je predsje-
dati kard. Šeper, no radi manje ne-
zgode sa nogom morao je ostati u Za-
grebu. Tako je slavlju predsjedao
kard. Oddi iz Rima i s njim nad-
biskup Franjo Kuharić, nadbiskup
Frane Franić i drugi naši biskupi i
biskupski delegati. Veliko mnoštvo
vjernoga puka sa svojim svećenici-
ma, računa se nekoliko desetaka ti-
suća, je pjesmom, molitvom i duhom
jedinstva i ljubavi pratilo i sudjelo-
valo u svečanoj Euharistiji. Čitanja
su bila posebno izabrana za ovu zgo-
du. Kao drugo čitanje uzeta je Zvo-
nimirova zakletva vjernosti Papi, ko-
ja je radi skorog izbora pape Ivana
Pavla I na poseban način odjeknula
u srcu mnoštva. Nadbiskup Kuharić
je u svojoj propovjedi posebno po-
takao mnoštvo na zahvalnost za mi-
lost opstanka i potakao na obnovu
vjernosti Isusu Kristu, na štovanje
Majke Božje, što je „baština naših
pradjedova, naših kraljeva, baština
pokoljenja vjernih sinova našeg na-
roda”. Obnovio je kao nekada Zvo-
nimir vjernost Petrovu nasljedniku
u ime cijele Crkve u Hrvata, te pre-
nio poseban blagoslov pape Ivana
Pavla I koji je uputio preko kard.
Šepera.

U dokumentima II Vatikanuma čitamo i ovu rečenicu: »Promjena mentaliteta i struktura često dovodi u pitanje tradicionalne vrijednosti, napose među mladima koji su često nestrpljivi, dapače se zbog nezadovoljstva i bune, pa svijesni svoje važnosti u društvenom životu žele što skorije u njemu vršiti svoju ulogu« (GS 7). Ako ove riječi vrijede za obitelj i društvo, sigurno imaju vrijednost i za Crkvu. To potvrđuje i papa Pavao VI kada je rekao: »Mladež predstavlja pokusno polje na kojem Crkva može iskušati djelovanje i aktuelnost svoje misije spasenja u određenom društvenom kontekstu i određenim povijesnim trenucima« (Govor na audienciji 5. studeni 1968.). Da bi shvatili značaj uloge koju mladi opravdano traže i uvidjeli plodnost »Pokusnog polja« na kojem Crkva može iskušati djelovanje, nužno je uočiti sve one vrijednosti koje današnja mladež stavlja u prvi plan. Radi se o čitavom nizu vrijednosti koje se zapravo, ako pogledamo točnije, nalaze u Evanđelju i kršćanskoj predaji. To je, npr. njihov smisao za istinitost, za spremno služenje, njihova sposobnost da suosjećaju studom sudbinom, poštivanje čovjeka, nezadovoljstvo sa osrednošću, čežnja za mirom. Treba priznati da su horizonti koje mladež otvara mladenački ali i sigurno široka dosega. Zato mladi predstavljaju snagu i ona bi u Crkvi morala pokrenuti snažan val povjerenja. Na temelju Evanđelja i smjernica Koncila i odrasli su pozvani dati svoj doprinos kako bi se mladi što bolje snašli u ulozi koja im pripada. Stoga je nužno:

— **Potvrđivati osobnost mladih.**

Takovo potvrđivanje pokazuje da im se poklanja pažnja i simpatija i da im se vjeruje da su i oni kadri učiniti nešto dobrog i biti bolji. Možda koji puta njihove ideje i njihov način izražavanja čudno zvuče u ušima starijih, no ipak mladi imaju što reći svijetu današnjice i njihova riječ zaslužuje pažljivo saslušanje.

— **Polaziti od onih vrijednosti i očekivanja koja mladež cijeni.**

Ima vrijednosti koje današnja mladež cijeni i voli, koje dapače smatraju svojim otkrićem i s njima se diče. Potrebno je objasniti svim mladim ljudima da će upravo u Evanđelju naći sve dotične vrijednosti i odgovore na svoja očekivanja.

Bore se protiv formalizma? Isus se prvi dizao protiv mehanički izgovorenih molitava (Mt. 7, 13), protiv milodara koji se daju tako da svaki vidi (Mt. 6, 1 s), protiv egoizma prikrivenog dobročinstvima (Mt. 5, 44).

Žele biti pobornici istinitosti? Protiv niti jednog drugog poroka nije Isus tako oštro nastupio kao protiv licemjerja (Mt. 5, 37). Zahtjevaju da se autoritet shvaća kao služenje? Upravo ga je Isus tako o-

— **Poštovati slobodne odluke.**

Svi lako priznajemo da čovjek dolazi do svojega ispunjenja samo slo-

bodnim donošenjem odluka, ali tako često ovo uvjerenje je teško ostvariti u djelu. U Evanđelju Krist nam pokazuje ispravan stav. Neumorno on izlaže istinu a potom prepušta odluku, u punom poštovanju svakoj pojedinoj savjesti. Slobodna odluka predpostavlja neko znanje, ona uključuje i mogućnost krize, ali samo je to, stvarna ljudska sloboda odlučivanja. Ovdje se rađa, molba starijoj generaciji, svim svećenicima i kršćanskim laicima kako bi pomogli mladima u slobodnom odlučivanju, ulijevajući im ljubav prema istini. Jer istina može biti objektivno prisutna, no ona mora biti i subjektivno prihvaćena. Potrebno je stoga neprestano traženje, uspoređivanje, raspravljanje i razmišljanje.

— **Omogućiti suradnju.**

Potrebno je da i mladi osjete važnost svoga mjesta, svoje uloge i zadaće, svoje prisutnosti. Potrebno je, u stvari, da oni mogu doživljavati Crkvu kao svoju Crkvu, župu kao svoju župu, liturgiju kao svoju liturgiju, borbu za bolji svijet kao svoju neposrednu odgovornost. To traži da u svim oblicima župskog života i djelovanja budu zastupani mladi kao »zvučnik sadašnjosti naspram prošlosti, kao otkrivačelji budućnosti, obnovitelji, nadanje« (Pavao VI).

Dragi mladi prijatelju, »Bačko klasje« Vam otvara svoje stranice. Nadamo se da će u cijelom listu biti dovoljno materijala koji će pobuditi Vaš interes i pažnju. Na ovome mjestu posebno preporučamo rubriku CRKVA I MLADI i željeli bi da to uistinu bude Vaša stranica. Željeli bi da Vaša iskustva o konkretnom doživljaju i proživljavanju živa svjedočanstva. Željeli bi također, nađu ovdje svoje mjesto kao da Vaša razmišljanja budu vrijedna pomoć Vama samima, kako bi bolje upoznali sebe, da pomognu svima u težnji za savršenstvom, sa sviješću, da sino svi pozvani neumorno raditi na napredku i osobnom sazrijevanju.

Očekujemo Vašu saradnju. Crkva treba Vas, Vaše mladenaštvo!

J. P.

MLADI - „Zvučnik sadašnjosti... obnovitelji, nadanje.“

Prvi je moj korak za tobom, Gospodine, vidjeti što ti radiš.

Ti nisi htio sile ni bogatstva, ni priznanja.

Postao si čovjekom jednim od najnižih, neshvaćen i prezren. Kimali su glavom za tobom, govorili s tobom stisnute pesnice.

Smatrali su et opasnim i vukli te pred suca. Udarali su te i pljuvali, i ubili te.

Moja je čast, Gospodine, početak svade između mene i ljudi. Moj je ponos početak mržnje. Ali ti želiš kleknuti preda mnom, očistiti me i osloboditi.

Stoga te je Bog uzdigao i postavio te mjerilom za sve ljude.

Još sam na početku i pokušavam napraviti prvi korak. Još strepim za svoj ugled i bojim se prezira. Uzmi me sa sobom da se po tebi oslobodim.

Ti se, Gospodine, sagibaš preda mnom. Ja se sagibam pred tajnom tvog puta.

J. Z. (Jörg Zink)

MLADI U CRKVI

Dida hoće, dica hoće ili drugačije

Osvanulo jesenje jutro a ni-
kako da se razdani. U crkvi po-
umračno, i ono malo čeljadi, po-
lie mise, odžurilo na groblje. Že-
ljan ljudske riči, pođem susjed-
nom župniku Jozi. Na njega ne
čutiče jesenja naoblaka jer on je
onako uvik naoblačen, ali reklo
si se, na litni način, jer ispod
hatmurenog mu čela i obrva če-
sto sine munjevit pogled, a glas
mu i jest grmljavina, pokatkad
gromovita.

Začudo, nađem ga u kancela-
riji nekako svečanog i vedrog.
Dobro izbrijan, pomno začušljan,
u novoj reverendi sidi za stolom
i lista katekizme. Brzo se presli-
šavam, kakva bi svečana zgoda
bila u njegovoj župi, pa ga o-
prezno upitam:

— Šta, biskupa očekuješ?

— Skoro biskupa.

— Netko do njega?

— Bome do njega.

Gleda me pri tom otvoreno i
sve mi neobično. Ni traga nje-
govoj podrugljivosti. Mimo svog
običaja ne čeka da pogađam, ne-
go mi sa osmjehom pokazuje
prozivnik vjeronauka.

— Tako dakle! Upis na vjero-
nauk.

— Danas se upisuju šestaši.
Petnaestoro se već upisali, a tri-
baju se upisati još petoro iz
treskavog šora.

— Po ovakvom putu i vrime-
nu neće se baš treskati.

— Ne smeta njima ni treska-
vo ni mekano, a nit im je dale-
ko. Iako imaju dobar sat hoda,
lani su bili najredovitiji. Bistre
su pameti i veseli.

U to se na vratima pojavi ne
baš veselo lice, više staračkog
držanja nego godina, otežalih
nogu u gumenim čizmama i o-
puštenih brkova.

Joza ga dočeka vedro, ponudi
ga da sidne, ali dida odbi.

— Nisam ja za sidenje, već da
kažem šta sam došo, pa da idem
svojim poslom i svojim putom.

'Tio sam upisat unuke na viro-
nauk'.

Te riči, izgovorene malo bo-
jažljivo, ali i prkosno, kao da su
se skupile u oblak na Jozinom
čelu, on klimne glavom i potra-
ži cigaretu, valjda prvu toga ju-
tra.

— Dida Ivane, pa ja sam ka-
z'o da se dica sama tribaju upi-
sati, a roditelji da dovedu manju
dicu. Dide i majke ne mogu upi-
sivati dicu na vironauk.

U didinim očima nešto zais-
kri kao kad lovac uhvati divljač
na nišan.

— Tako dakle, dide ne mogu
upisat dicu na vironauk, a ko će
ih upisat? Valjda mislite da će
sami doći. Da čujete samo šta
divane, kako mi se odgovaraju
kad ih svitujem. Kažem im da
da se triba upisat, a oni meni da
su već sve naučili, da nemaju
kada, da ne smiju od nastavnika,
a nije lipo sve ni kazat, al'
neka znate, nek čujete i vi i ovaj
gospodin o'de, da su na misu do-
lazili ovog lita da se nađu s cu-
rama. K'o bajagi i oni su već
momci. A ni roditelji nisu k'o
kadgod. Moj bačo nije iš'o u cr-
kvu, al' nas je tir'o. Ko nije bio
na misi nije dobio užnu. S di-
com se mora strogo.

— Ne znam baš — procidi Jo-
za.

— Vidim da ne znate, prihva-
ti dida Ivan sve žešće, jer da
znate ne bi pridičili da dicu ne
triba tirat u crkvu. Triba ih, ka-
žete, vodit i tumačit im, ko da
se oni dadu vodit. Eto, vi im tu-
mačite, pa što ste postigli? Neće
ni da se upišu. Triba da se oni
vas boje, k'o što smo se mi bo-
jali našeg viroučitelja. K'o ni-
je naučio ili je bio nestašan tako
je dobio nuz uvo da je sve trep-
ćo, a vi ih pitate: „dico, 'oćemo
l' ovo, 'oćemo l' ono?" K'o da
oni znadu što bi? Vidio sam ja
da to neće dobro svršit još onda
kad ste počeli prominjivat u
crkvi. Prvo ste latinski jezik o-
stavili, onako pomalo da se ne
sitimo. Sad ga ne mož' čut ni če-
rez lika. Onda ste oltar okrenili
naopako a na tom oltaru više se
ne zna 'ko služi svetlu misu, vi
jel ta dičurlija. Ispovidanje da
i ne spominjem. Ne mora se, ka-
žu, više ni kleknit. K'o eto do-
spili malo, pa da podivanimo.
Dobro što im umisto svetih sli-
čica ne dajete šećera, kad se is-
povide.

— Pa dobro, promumlja Joza,
kad kažu da neće dolaziti na vi-
ronauk zašto ih onda upisujete?

Dida Ivan se primisti s noge
na nogu, pa će malo blažim gla-
som:

— Pa eto, mislim, upisat ću
ih, nek su u vašoj knjigi, možda
će se ustručavat od vas, pa će
ipak dolaziti.

— Tako dakle — Joza ustane
i prošeta do vrata. — Kad već
nije strah po sridi — i ne dovrši
rečenicu, pogleda malo kroz vra-
ta, zagleda se prema crkvi, vrati
se ka stolu pa će dida Ivanu:

— Eto, opet sa livkom na
crkvi štogod nije u redu. Ded
pogledajte, pa mi kažite šta se
tu mož' pomoć.

— 'Oću, gospodine, 'oću, sad
ću ja to ocinit, samo upišite te
moje nevaljalce na vironauk. —
I izade dida Ivan važnim kora-
kom.

Kad je on otprilike zamako za
crkvu evo dice u kancelariju.
Nahrupili smijući se a jedan iz-
recitira:

Evo četa naša mala
natirat se nije dala
već slobodno odlučismo
kako od vas naučismo.

Zaključismo svi ko' jedan
vironauk da je vridan
Krista ćemo upoznavat
svidočanjem njeg' proslavljat.

I Boga bi uvridili
da smo didi popustili
ne damo se mi pod silu
kad je ljubav već na dilu.

A vi ste se namučili
dok ste didu saslušali
i zbog toga zdravi bili
malo ste nas zaminili.

Pisma malo nespretna i na br-
zinu sklepana, ali Jozi svejedno
drago. Ne pokazuje on svoje za-
dovoljstvo, nego im k'o bajage
prigovara:

— Zaboravili ste, momci, na
četvrtu Božju zapovid, pa sta-
rog čovika sekirate.

— Šta ćemo kad se nismo si-
tili livkova.

— E kad je tako, onda idite i
kažite didi da ste se upisali na
vironauk i da dođe na čašicu ra-
kije, da popravimo što smo za-
brljali.

Odoše oni veselo, a dan kao da
je tek tad pravo svanio.

Povjesni kutak — Mons. Blaško Rajić

(Uz stogodišnjicu rođenja)

Kad bismo zaboravili svoje velikane, onda bi nas pokoljenja mogla prekorigiti, da smo nezahvalna djeca! I pjesnik nas lijepo svjetuje: „Rod bi samo koji mrtve štuje, na prošlosti budućnost si snuje” (Preradović).

Velikan o kome je riječ, sin je nadničara Ilije Rajić, kojemu se rodio sin 7. siječnja 1878. u bunjevačkom kraju Gatu, a roditelji mu dadoše ime: Blaško. Svoje mladenačke dane provodi u roditeljskoj kući pohađajući subotičke škole, nakon kojih postaje bogoslov u Kaloči, gdje je 24. lipnja 1903. g. zaređen za svećenika. Prve godine svoga svećeništva provodi kao kapelan u Dušnoku i Santovu, a od 1911. g. do 1951. g. kao župnik župe sv. Roka u Subotici. Ovdje postaje neumorni borac za vjerska, nacionalna i politička prava bačkih Hrvata.

Blaško Rajić, velika svećenička duša. Crkva, propovjedaonica i ispovjedaonica to su mjesta njegovog svećeničkog rada i njegove duhovne okrepe. I vjerska pouka djece u Kerskoj školi bila mu je osobita briga. Za mladiće i djevojke osniva Katoličko divojačko i momačko društvo. Osnivač je „Dužijance” velike žetvene svečanosti kao zahvalnice za primljena dobra s plodnih bačkih ravni. U nedjelju iza blagdana sv. Roke okuplja u svojoj crkvi majstore zidare iz cijele Subotice i za njih se služi „zidarska” sv. misa jedinstvena po svojoj nakani. S omladinom organizira prirede i predstave i za to piše: „Betlehem” pastirsku igru u tri čina, „Muku Isusovu”, glumu iz Isusova života, koja se više puta izvađala u korizmeno vrijeme.

Kad je uspostavljena Bačka Apostolska Administratura uz biskupa Lajču Budanovića, preuzima značajnu ulogu u vođenju crkvene uprave. On je generalni vikar bačke biskupije, a odlikovan je iz Rima sa titulom apostolski protonotar.

Kroz niz godina on je urednik „Subotičke Danice” i „Subotič-

kih novina”. Skuplja narodno blago, koje izdaje kao zbirke narodnih pjesama i poslovice. Posebno mu je zanimljiva knjižica „Bunjevčice” u kojoj donosi crtice iz života bačkih Hrvata.

Za njegov politički rad treba istaći, da je njegovim zalaganjem Bačka uključena u sastav prve južnoslavenske državne zajednice.

Mlade generacije bačkih Hrvata nisu zaboravile svog velikana. Uz svaku godišnjicu njegove smrti župnik sv. Roka poziva vjernike da prisustvuju zaдушnicama i pohode njegov grob, koji leži pred samom kapelom sv. Ane. Usput nek bude spomenuto, da je tu kapelu podigla 1868. g. Ana Latinović sa nakonom, da se u njoj barem na blagdan sv. Ane otслужи sv. misa.

4. I. 1976. g. održana je komemorativna akademija o 25. g. smrti Blaška Rajića. U vjeronaučnoj dvorani „sv. Rok” otvorio je akademiju sadašnji župnik dr. M. Šemudvarac, a o liku pokojnika govorio je L. Krmpotić. Djeca iz župe sv. Roka recitirala su nekoliko Rajićevih pjesama, a zbor č. sestara otpjevao je „Pokoj vječni”. Iza akademije bila je koncelebrirana sv. misa koju je predvodio subotički biskup Msgr. M. Zvekanović.

Da bi se još više zadržao u uspomeni lik pokojnika, na inicijativu subotičkog biskupa i sadašnjeg župnika, postavljena je u predvorju crkve sv. Roka spomen bista Blaška Rajića.

U subotu 3. lipnja na večer župnik dr. M. Šemudvarac otvorio je spomen bistu uz prisustvo svećenika iz Subotice i okoline i velikog broja vjernika iz svih župa Subotice. Spomen bista je postavljena na granitni stup sa divno izgrađenim epitelom. Bijela mramorna slova na stupu iskazuju slijedeće datume: **BLAŠKO Rajić 1878—1978**, te **župnik sv Roka 1911—1951**. Time je istaknuto da se spomen bista postavlja prigodom stogodišnjice rođenja, a na spomen 40 godina njegovog rada kao župnika župe sv. Roka. U prigodnom govoru Dr. Šemudvarac je

prikazao Blaška Rajića kao čovjeka, koji je sav svoj rad posvetio Bogu i svome narodu.

Bista sa postoljem bila je dekorirana bijelo-plavom i žuto-bijelom trakom sa buketom od 100 karamfila koji simboliziraju njegovu ljubav za narod svoj, ali i mučeništvo koje je za nj podnio.

Spomen bista je djelo akademskog kipara iz Zagreba Neste Orčića, rodnom iz Subotice, koji je svojevremeno bio i učitelj pokojnika.

Neka ova spomen bista u predvorju crkve sv. Roka bude i znak zahvalnosti ovom velikanu bačkih Hrvata!

Djevojke, mladići!

Vijeće za obiteljski apostolat organizira **z a r u č n i č k i t e č a j** ili tečaj pripreme za brak gdje vam o problematici braka govore svećenici, liječnici i iskusni bračni drugovi. Predavanja se održavaju u katehetskoj dvorani župnog ureda sv. Terezije u Subotici — Harambašićeva 7 svako več u 19,30 sati i to u vremenu od 20—25. XI 1978. Dodite da se naučite kako graditi obitelj na sigurnim temeljima evanđelja u ljubavi!

U SPOMEN † MARTINA KUKUČINA

20. 8. 1978. u Selenči, jedinoj čisto slovačkoj katoličkoj župi u našoj biskupiji, komemorirana je 50-objetnica smrti velikog slovačkog književnika i romanopisca kršćanske orijentacije Martina Kukučina pravi imenom Mateja Bencura. Rođen u Slovačkoj, najprije djeluje kao učitelj a po završenim studijama kao liječnik. Veći dio svog života proveo je kod nas na otoku Braču u Selcima, gdje se je i oženio Hrvaticom Pericom Didolićevom. Svojim požrtvovnim, dapače herojskim liječničkim životom i radom stekao je ogromne simpatije naroda. U doba ekonomskih kriza odlazi sa našim pečalbarima u Čile, gdje još više dolazi do izraza njegov čovjekoljubivi rad, ne samo među iseljenim Hrvatima nego i tamošnjim domorodcima i doseljenicima iz svih krajeva svijeta. Iz ta dva perioda nastaju dva njegova romana posvećena našoj tematici. Roman „Kuća na obronku” posvećen je tematici života u Selcima početkom ovog stoljeća. Dok još poznatiji roman „Mati zove” tretira i danas tako aktuelnu tematiku našeg izseljeničtva, i već u naslovu želi izreći poruku. Da bude dosljedan i sâm se vraća, ali ne u Slovačku, nego živi po različitim mjestima u Hrvatskoj, gdje piše svoja posljednja djela da konačno u Lipiku kod Daruvara završi svoj životni put. Pokopan na Mirogoju u Zagrebu, još iste godine biva prenesen u Turčanski sv. Martin, gdje je pokopan na groblju slovačkih nacionalnih velikana. U prigodnoj akademiji mladi selenačke župe su se trudili, referatom, recitacijama i dramatisiranim ulomcima Kukučinovih djela, posadašnjiti njegov lik i njegovu poruku. Poslije akademije na Misi zadušnici o vjerničkom liku Martina Kukučina govorili su; slovački Mons. Jozef Vavrovič, hrvatski Lazar Ivan Krmpotić.* Ove bi godine trebao izići u našem prijevodu roman „Mati zove”, a u Selcima bi se trebala postaviti Kukučinova bista od bronze, posljednje djelo našeg kipara Ivana Meštovića. Bit će to prilika da se upoznamo velikim slovačkim književnikom koji nas je toliko zadužio.

*Na akademiji i Misi zadušnici bio je prisutan evangelički pastor Michál Kolar sa suprugom iz Bačke Palanke.

Tokom Adventa potražite u vašim crkvama i župnim uredima malu brošuricu „Božić u obitelji”. Tamo imate upute kako kršćanski proslaviti ovaj lijepi kršćanski blagdan.

HODOČAŠĆE U MARIJU BISTRICU

Vjernici Bačkog Monoštora organiziraju hodočašća po biskupiji i po jedno veće hodočašće u koje Marijino svetište. Ove su se godine Monoštorcima pridružili dva autobusa vjernika iz Sonte sa njihovim župnikom g. Jakovom Grunčićem, jedan autobus vjernika iz Bača sa župnikom Stjepanom Beretićem i u njemu nekoliko vjernika iz Vajske, Bođana i Selenče, te jedan autobus iz Sombora, ali u kojem je bilo vjernika iz Monoštora te dva puna autobusa iz Monoštora pod vođstvom Ivana Vizontanera župnika iz Bačkog Monoštora.

Hodočasnici su se zaustavili u Đakovu pred katedralom, razgledali tu crkvu za koju Ivan XXIII reče da je najljepša između Venecije i Carigrada. Zatim su prosljedili put do Zagreba. Pohodili su zagrebačku katedralu i njezine znamenitosti, Kamenita vrata, crkvu sv. Marka i ostale znamenitosti Zagreba. Nakon razgledanja grada hodočasnici se zaputiše u Mariju Bisticu. Veoma srdačno dočekao ih je upravitelj svetišta g. Lovro Cindori i skupa sa hodočasnicima se pomolio za velike potrebe Crkve i Naroda. Uvečer su pogledali film o sv. Godini „Na putu pomirenja” i „Crkva u Hrvata”. Neki su od hodočasnika cijelu noć proveli u molitvi pred Gospinim likom.

U nedjelju 10 rujna nakon pobožnosti križnog puta bila je svečana koncelebrirana Misa kojoj je presjedao g. Jakov Grunčić. Poslije Mise hodočasnici su se uputili put Varaždina posjetili znamenito varaždinsko groblje. Uz put su se još zaustavili u Ludbregu u poznatom svetištu sv. Krvi, te ravnom Podravinom natrag do svojih sela, ohrabreni susretom s Majkom za nove životne kušnje i zadatke.

PREMEŠTAJI I IMENOVANJA

Konsultiraju kler dotičnih dekanata i zbor dijecezanskih konsultora Mons. Matija Zvekanović je imenovao BLAŠKA DEKANJ župnika Subotice III. za dekana dekanata Subotica Donji grad, LAZARA IVANA KRMPOTIĆ, župnika iz Bačke Palanke za dekana dekanata Bač. Zatim je imenovao za župnike i administratore; MARKA VUKOV iz Futoga za župnika u ĐURDIN, JULIJA BAŠIĆA, kapelana iz Novog Sada za župnika u BIKOVO, DANYI LÁSZLA kapelana iz Bajmoka za župnika u ČONOPLJI, g. ROKAI ZOLTÁN imenovan je prefektom u dječaćkom sjemeništu „Paulinum” u Subotici, mladomisnici ANDRIJA ĐAKOVIĆ za kapelana u NOVI SAD — katedrala, a PÓSA LÁSZLÓ za kapelana u BAJMOK. Svim služiteljima u novim službama da sa radošću i optimizmom izvrše ono služenje koje od njih očekuje Božji Narod i apostolski Nasljednik.

DUHOVNE OBNOVE ZA LAIKE

Ove godine od 3.—16. srpnja, održane su **duhovne obnove za laike**, a druge u Paulinum u Subotici. Držane su po grupama i to: za dječake 5.—8. raz., djevojčice 5-8. razred za mladiće i djevojke te za bračne parove. Odaziv je bio solidan. Svaka grupa je imala po dva dana, tim da tamo borave cijeli dan na hrani i spavanju.

Ove godine smo nastojali bolje razumjeti **dogadaj svoga krštenja**. Bilo je veoma živo. Mladi su se osjećali kao kod svoje kuće. Slušali su izlaganja, razmišljali su nad tim i u radnim grupama veoma lijepo sudjelovali.

Evo tih tema:

- Moj veliki Brat-Krist.
- Preporođeni vodom i Duhom.
- Zajedništvo braće u krštenju.
- Moja uloga u kršćanskoj zajednici.
- Ako nas pitate za plodove, teško je avišta reći. Život će najbolje pokazati.
- Ali, pitanja mladih: „Hoćeli to i na godinu biti?” Ili: „...osobno sam jako zadovoljna i smatram, da s takvim radom treba nastaviti...”, kako nam pišu, potiču nas naprijed.
- Svakako, dužni smo zahvaliti svim suučesnicima u pripremi i realizaciji ovih duhovnih obnova. Osjećala se spremnost braće svećenika i Seštara (spremnost braće svećenika i Seštara svena pomoć. Uzimamo to kao jedan vid našeg služenja braći ljudima, pogotovo mladima. A to nam je prvi i glavni poziv od Gospodina.

EKUMENSKI SUSRET NA BUNARIČU

Na blagdan „Čuda sv. Mihaela” — zaštitnika pravoslavne eparhije Bač — Petek 19. 9. sakupilo se je na Bunariću, oko pravoslavne kapele veliko mnoštvo vjernika iz gotovo svih crkvenih općina pod vođstvom svojih svećenika. Svečanosti predsjedao i vodio je sam bački episkop gospodin Nikanor. Na svečanoj liturgiji uzeo je učešće i naš biskup Mons. Matija Zvekanović sa svojom pratnjom i stanovitim brojem katoličkih vjernika. Na koncu liturgije Mons. Zvekanović je veoma srdačno pozdravio cijeli skup zahvalivši im za svjedočene vjere koju su ovim gestom tako lijepo ispovjedili, te ih pozvao na držadnju ekumenizma ljubavi. Dan prije g. Nikador, episkop bački posjetio je sa svojom pratnjom biskupa Zvekanovića.

ga d. „BAČKO KLASJE” izdaje: Bački dekanatski ured, Bačka Palanka. GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK: Mag. LAZAR IVAN KRMPOTIĆ, Bačka Palanka, Trg Bratstva-jedinstva 30, tel. (021) 74-423 — UREĐUJE: UREDNIČKO VJEĆE Suradnja i dopisi šalju se na adresu odgovornog urednika. ADMINISTRACIJA LISTA: Župni ured Isusova Uskrsnuća Subotica, Gajeva 2, tel. (024) 21-496 — Narudžbe i uplate slati na adresu administracije. Cijena pojedinom broju 5 din. SVOJ TISAK: Štamparija „RUSKE SLOVO” Ruski Krstur. Izlazi povremeno. Tiraž 3000 primjeraka. Oslobođeno od poreza na promet na osnovu mišljenja Pokrajinskog Sekretarijata za obrazovanje, nauku i kulturu N. Sad br. 413/-523/78 od 27. X 78.